

Enn. tsto 5/1977

EVIJÄRVI LAHDENKYLÄ JA JOKELANKYLÄ

Inventointi ja tarkastus
K. Anttila 1976

S I S Ä L L Y S

JOHDANTO		s. 2 - 3
I	Inventoini	
	Evijärvi no 76 Jokelankylä Isokangas	s. 3
	-"- no 77 -"- Heinäkoski	s. 4
	-"- no 78 Lahdenkylä Pilluniemi	s. 5
II	Tarkastus	
	Evijärvi no 73 Lahdenkylä Åbrofors 1	s. 6 - 7
	-"- no 74 -"- -"- 2	s. 8
	-"- no 75 -"- -"- 6	s. 9
	-"- no 6 -"- Moskova	s. 10
	-"- no 52 -"- Kotikangas	s. 11-12
	-"- no 5 -"- Puronvarsi 2	s. 13
III	Valokuvat ja kartat	
	Valokuvat	s. 14
	Kartta peruskartta kopio 1: 20 000	s. 15
	Kartta peruskartta kopio 1: 20 000	s. 16

JOHDANTO

Ähtävän joen rantojen lisäinventointi ja tunnettujen asuinpaikkojen tarkastus tuli ajankohtaiseksi Evijärven kunnan alueella, koska Ab Albäck Oy:llä on tarkoitus rakentaa voimalaitos Evijärven Lahdenkylän Kattilakoskelle. Voimalaitoksen vaikutusalueella tunnetaan 24 kivikautista asuinpaikkaa. Näistä 18 tulee jäämään joko suoraan veden alle tai vettymäalueelle voimalaitoksen ylimmän padotuskorkeuden ollessa +60.50 ja alimman + 60.00 välillä Kaarenhaara-Höjfors. (ks. M Miettisen inv. kert. ja K Anttilan koekaiv. kert. 1975)

Allekirjoittanut sai kesällä 1976 Museoviraston esihistorian toimistolta tehtäväksi suorittaa kaivauksia Evijärven Lahdenkylän Kattilakoskella. (ks. K Anttilan kaiv. kert. 1976). Tehtäviini kuului myös lisäinventointi ja tunnettujen asuinpaikkojen tarkastus Ähtävänjoen alueella välillä Kaarenhaara-Höjfors. Rajoitettujen määrärahojen ja ajan vuoksi tehtiin inventointi ja tarkastusmatkat varsinaisen työpäivän jälkeen, joten asuinpaikkojen valokuvallinen dokumentointi on puutteellinen. Inventointi rajoittui Höjforsista Anttikoskelle. (ks. kartta s. 15-16)

Jokaisesta inventointi ja tarkastuskohteesta on tehty erillinen kertomus, jossa käy ilmi paikan nimi, peruskarttalehden nimi ja numero, tila ja omistaja, paikalta aiemmin talteen saadut löydöt sekä paikan tutkimushistoriaa. Inventointi numerot 76-78 ovat jatkoa M Miettisen Evijärven pitäjän kuntien muinaisjäännösten inventointiluettelon numerointiin. Tarkastettujen asuinpaikkojen numeroinnissa on käytetty edellä mainitun inventointiluettelon numeroita. (ks. M Miettinen inv. 1972 ks. myös M Ahvenlammen Ähtävän pitäjän inv. 1971)

Allekirjoittaneen lisäksi oli inventointi ja tarkastusmatkoilla mukana HuK Markus Hiekkanen. Maanviljelijä Esko Ahon opastuksella käytiin Evijärven Lahdenkylän Pilluniemessä, josta saatiin talteen kivikautisia löytöjä.

Tutkimukset tehtiin 1.8. - 30.8.1976 välisenä aikana.

Helsingissä 30.12.1976

tutk. K Anttila

76. Evijärvi Jokelankylä Isokangas
kivikautinen asuinpaikka II

kl. Jokelankylä
tl. Isokangas Rno 1:27
om. Taavi Kaski
os. 62510 Kuoppa-Aho

peruskartta 2323 01 KISKSJÖN
x = 42 02 pohjoinen ääripiste
41 64 eteläinen -"-
y = 65 94 läntinen -"-
66 08 itäinen -"-

Löydöt: 19952:1
Neg. 46259 - 46261

Asuinpaikka on Evijärven kirkosta n. 16,7 km lounaaseen Ähtävänjoen itärannalla. Paikka on n. 700 m koilliseen Evijärven-Ähtävän maantiestä ja joen länsirannalla olevasta Grangullan talosta. Matkaa Evijärven ja Ähtävän kunnan rajalle pohjoiseen on 300 m ja Lahden- ja Jokelankylän väliselle rajalle n. 400 m (kartta s. 16).

Maasto on tasaista mäntykangasta, joka lounaassa rajoittuu kivikkoiseen luode-kaakkoisuuntaiseen kivikkoiseen mäkeen ja kaakossa Slätmose -nimiseen suohon sekä koillisessa Uuskyttö (Nykyttan) nimiseen luode-kaakkosuuntaiseen peltoon. Kankaalle oli tehty kymmenkunta n. 2 m syviä ja 5 m laajoja kuoppia, ilmeisesti soranlaadun toteamiseksi, koska alueelta oli tarkoitus aloittaa soranotto. Näiden kuoppien rikkomilta alueilta löydettiin kvartsi-iskoksia, palanutta luuta sekä kaksi palaa keramiikkaa. Keramiikkaa ei voi palojen pienuuden tähden tarkemmin määritellä. Kvartsi-iskoksia poimittiin myös alueen halki kulkevalta luoteis-kaakko suuntaiselta tieltä (kuva s. 14).

77. Evijärvi Jokelankylä Heinäkoski (Höjforsen)
kivikautinen asuinpaikka II

kl. Jokelankylä
tl. Rno 1:24
om. Esse Elektrokraft
os. 68820 Ähtävä

peruskartta 2323 01 KISKSJÖN

x = 42 14

y = 65 72

z = 57,5

Löydöt: 19977:1-3

Asuinpaikka on n. 17,5 km Evijärven kirkosta lounaaseen Ähtävänjoen itärannalla Höjforsin kosken kohdalla. Matkaa Evijärvi-Ähtävä väliselle maantielle länteen on n. 400 m. Evijärven ja Ähtävän kunnan rajalle pohjoiseen on asuinpaikalta n. 20 m. Ähtävänjoen länsirannalla Ähtävän puolella vastapäätä nyt löydettyä asuinpaikka on Höjforsin laaja kivikautinen asuinpaikka niemellä, kaakkoon pistävällä niemikkeellä (ks. M Ahvenlammen inv. kert. 1971 (kartta s. 16).

Asuinpaikka on jyrkällä rantatörmällä. Aluetta peitti n. 20 cm paksu puunkuorien kerros. Turpeen alla hienossa hiekassa voitiin havaita n. 30 cm paksuinen kulttuurikerros, jonka jälkeen alkoi puhdas hiekka. Löytöinä saatiin talteen kvartsi-iskoksia, taltan katkelma ja kivilaji-iskos. Paikalle tehtyjen koekuoppien perusteella asuinpaikka on arviolta n. 30 x 10 m suuruinen.

78. Evijärvi Lahdenkylä Pilluniemi
kivikautinen asuinpaikka II

k1. Lahdenkylä

t1. Anttikoski Rno 7:6/ Mäntymää Rno 13

om. Anttikoski, Oiva ja Paavo/ Särkijärvi, Martti

os. 62500 Evijärvi

peruskartta 2314 03 KERTTUANJÄRVI

x = 38 30

y = 67 74

z = 61

Löydöt: 19980:1

Löytöpaikka on n. 11 km Evijärven kirkosta luoteeseen Ähtävänjoen länsirannalla. Matkaa lounaaseen Evijärven-Ähtävän väliselle maantielle on 1,9 mk suonpoikki. Jokea pitkin luoteeseen on Anttikoskelle n. 1,2 km (kartta s. 15).

Asuinpaikka on korkealla hiekkatörmällä, jota rajoittavat koillisessa ja idässä joki, etelässä, lännessä ja pohjoisessa neva. Niemellä on tieheä sekämetsäkasvillisuus. Paikalla voitiin havaita 3 painannetta, jotka olivat halkaisijaltaan n. 5 m ja ympäröivää maanpintaa n. 30 c alempana. Koekuopasta, joka tehtiin kahteen pohjoisimpaan painanteeseen löydettiin kvartsiiskoksia. Maa oli hienoa ruskeaa hiekkaa.

78. Evijärvi Lahdenkylä Åbrofors 1
kivikautinen asuinpaikka II

kl. Lahdenkylä

tl. Kattalakoski 5: 19/1

om. Runar Kattilakosken perikunta

os. 62540 Vasikka-Aho

peruskartta 2323 01 KISKSJÖN

x = 41 80

y = 65 32

z = 60-62 m

Löydöt: 18723:1-6 M Miettinen inv. 1971

19686:1-12 K Anttila kaiv. 1975

19974:1 K Anttila tark. 1976

Löytöpaikka on Evijärven kirkosta 17 km luoteeseen Ähtävänjoen länsipuolella. Evijärvi-Ähtävä maantieltä on matkaa asuinpaikalle itään n. 100 m. Åbroforsin sillalle ja Grangullan taloon asuinpaikan eteläpuolelta on matkaa n. 150 m, pohjoiseen Evijärven ja Ähtävän kunnan rajalle on 200 m (kartta s. 16).

Inventoinnin yhteydessä v. 1971 poimittiin kvartsi-iskoksia Grangullan talon pohjoispuolelta olevasta perunapellosta, joka alkaa talon ulkorakennusten takaa ja rajoittuu vanhaan maantiehen ja jokeen, pellon alaosa oli heinällä ja siksi siellä ei voitu tehdä havaintoja. Rinne, joka on hiekansekaista maata, laskee loivasti jokeen (ks. M Miettisen inv. kert. 1971).

Kesällä 1976 tehtiin paikalla koekaivaus. Tutkimukset rajoittuvat pellon alaosaan, kattaen alueen, joka oli levydeltään joesta länteen n. 20 m ja etelä-pohjoissunnassa n. 70 m eli alueen, joka tulee tuhoutumaan voimalaitosta ja patovalleja rakennettaessa. Muuten koko pelto oli heinällä, joten muualla ei havaintoja voitu tehdä (ks. K Anttilan kaiv. kert. 1975).

Kesällä 1976 tehtiin paikalle tarkastusmatka. Pelto oli juuri kynnety, joten havaintoja voitiin tehdä koko pellon alueella. Kvartseja poimittiin pellon etelä- ja länsiosista. Maa pelto-
mullan alla oli hiekkansekaista maata. Kulttuurimaata ei voitu havaita.

74. Evijärven Lahdenkylä Åbrofors 2
kivikautinen asuinpaikka II

kl. Lahdenkylä
tl. Kattilakoski Rno 5: 19/1
om. Tygo Kattilakoski
os. 62540 Vasikka-Aho

peruskartta 2323 01 KISKSJÖN

x = 41 72

y = 65 42

z = 54 m

Löydöt: 19686:13-16 K Anttila kaiv. 1976

19974: 1-3 K Anttila tark. 1976

Löytöpaikka on Evijärven kirkosta 17 km luoteeseen Ähtävänjoen itäpuolella. Evijärven-Ähtävän maantieltä on paikalle matkaa 250 m itään. Evijärven ja Ähtävän kunnan rajalle pohjoiseen on matkaa 300 m. Grangullan taloon idässä on matkaa joen vastapäiseltä rannalta 50 m ja Åbroforssin sillalle lounaaseen 30 m. (kartta s. 16).

Kesällä 1975 kaivettiin alueelle koekuoppia. Koekuopat tehtiin pellon luoteisosaan rantapenkereelle, joka tulee tuhoutumaan voimalaitosta rakennettaessa. Pelto, joka viettää luoteeseen, oli tuolloin heinällä, joten havainnot muista osista ei voitu tehdä. Koekuopista löydettiin kvartsi-iskoksia (ks. K Anttilan kaiv. kert. 1975).

Kesällä 1976 oli pelto kynnetty joten havainnot voitiin tehdä sekä kärrytien etelä- että pohjoispuolella. Ähtävänjoen itärannalla Åbroforsin sillan pohjoispuolella olevasta ladosta n. 10 m koilliseen tien suuntaisesti ja tien pohjoispuolelta luoteeseen n. 10 m matkalta kerättiin kvartsi-iskoksia (19975:1). Tien eteläpuolelta ladosta n. 50 m itään alueelta, joka oli n. 10 x 20 m kerättiin kvartsi-iskoksia ja kvarstikaavin (19975:2) (kartta s. 16).

Löydöt näyttivät rajoittuvan alueelle, joka on 60 m ymp. Kärrytie, jota keväällä 1976 on levennetty n. 10 m leveäksi, on ilmeisesti tuhonnut suurimman osan alueesta.

70. Evijärvi Lahdenkylä Åbrofors 6
kivikautinen asuinpaikka II

kl. Lahdenkylä
tl. Kattilakoski
om. Tygo Kattilakoski
os. 62450 Vasikka-Aho

peruskartta 2323 01 KISKSJÖN

x = 41 60

y = 65 42

z = 57 m

Löydöt: 19685:46-65 K Anttila kaiv. 1975
19976: 1-4 K Anttila tark. 1976

Asuinpaikka on Evijärven kirkosta n. 17 km luoteeseen Ähtävänjoen itäpuolella. Evijärvi-Ähtävän maantielle lännessä on asuinpaikalta matkaa n. 100 m. Åbroforsin sillalle pohjoisessa on matkaa n. 100 m. Itään Jokelan ja Lahdenkylän välkselle rajalle on 200 m (kartta s. 16).

Asuinpaikka on jokeen lounaaseen pistävällä niemekkeellä, joka kesällä 1975 kasvoi heinää. Tuolloin tehtiin alueella koekaivaus, jonka tarkoituksena oli selvittää alueen laajuus niiltä osin mitkä tulevat tuhoutumaan patovalleja rakennettaessa. Paikalle tehdyistä koekuopista ja koeojasta löydettiin kvartsi-iskoksia, palanutta luuta, kaksi palaa keramiikkaa, sekä punamultaa (ks. K Anttilan kaiv. kert. 1976).

Kesällä 1976 oli kynnetty, joten havaintoja voitiin tehdä aina peltoa idässä ja etelässä rajoittavaan metsään asti. Kumpareelta, joka on n. 55 m ymp. poimittiin kvartsi-iskoksia, 2 kvartsiesinettä (19976:1 ja 2) sekä palanutta luuta. Maa peltomullan alla oli ruskeaa hiekkaa. Koekaivausten 1975 ja tarkastuksen 1976 perusteella näyttää asuinpaikka olevan laajuudeltaan n. 60 x 30 m.

6. Evijärvi Lahdenkylä Moskova
kivikautinen asuinpaikka II

kl. Lahdenkylä

tl. Moskova Rno 5⁵

om. Valde Jutila

os. 62540 Vasikka-aho

peruskartta 2314 02 KERTTUANJÄRVI

x = 37 96

y = 68 14

z = n. 65 m

Löydöt: 3069:2

18713: 1-12 M Miettinen inv. 1971

18525: " "

19525: " "

19978 K Anttilan tark. 1976

Asuinpaikka on n. 10 km Evijärven kirkonkylästä lounaaseen Ähtä-
vänjoen länsirannalla olevalla hiekkaisella kumpareella. Matkaa
joeka pitkin Anttikoskelle ja Evijärven perunajauhotehtaalle
kaakossa on n. 800 m. Anttikosken ja Timosenkosken väliselle
tielle koillisessa on matkaa 400 m (kartta s. 15).

Tila, jolla asuinpaikka sijaitsee, on asumaton. Inventoinnin
yhteydessä poimittiin v. 1971 kvartseja rakennusten pohjoispuolel-
ta hiekkakumpareelta (ks. M Miettisen kert. 1971).

Rakennusten pohjoispuolella on pelto, joka on pääasiallisesti
raivattu suolle. Kumpare laskee jyrkästi suohon pohjoiseen.
Aivan kumpareen ja pellon rajasta viljan keskeltä poimittiin
kvartsi-iskoksia tarkastumatalla kesällä 1976.

52. Evijärvi Lahdenkylä Kotikangas
kivikautinen asuinpaikka I-II

k1. Lahdenkylä

t1. 6:17, 6:5, 6:15

om. Esko Aho/ Valde Jutila/ Nils Fors

peruskartta 2323-01-KISKSJÖN 2314 03 KERTTUAAJÄRVI

x = 7038 94 pohj.ääripiste 7038 52 et. ääripiste

y = 467 92 468 30

Z =

Löydöt: 19051 Esko Ahon löydöt + koekaiv. 1972

19261 M Miettisen kaiv. 1973

19530 Esko Ahon poimimia 1974-73

19979:1 Kaisu Anttilan tark.

Asuinpaikka on n. 10,4 km Evijärven kirkolta luoteeseen Ähtävän joen itäpuolella. Matkaa länteen Ähtävänjokeen on suorinta tietä n. 500 m. Asuinpaikalta uutta tietä pitkin luoteeseen Timoskoskelle on n. 800 m ja kaakkoon Anttikoskelle n. 1,2 km (kartta s.16).

Paikalla on nykyisen tien osaksi tuhoama laaja kivikautinen asuinpaikka. Löytöjä on tavattu Hietalan talon luota kaakkoon kangasta pitkin vievän tien alueella. Maasto on hiekkaista kangasmaata ja maassa on selvästi näkyviä loivapohjaisia painanteita, joista kesällä 1976 uuden tien itä- ja länsipuolella olevat painanteet olivat ehjiä. FK. M Miettinen kaivoi paikalla 1972-73, tällöin tavattiin jälkiä myös punamulta haudasta/ haudoista. Kesään 1973 mennessä oli kuitenkin ehditty tuhota useita painanteita (ks. M Miettisen kaiv. kert. 1973).

Kesällä 1976 tarkastettaessa aluetta poimittiin löytöjä Esko Ahon omistaman Hietala -nimisen talon kaakkoispuolelta n. 100 m talosta kaakkoon uuden soratien itäpuolisesta ojapenkereestä. Tältä alueelta saatiin talteen kvartsi-iskoksia. Hietalan talosta n. 300 m kaakkoon ja M Miettisen v. 1973 kaivausalueelta n. 50 m

luoteeseen uuden tien länsipuolelta saatiin talteen n. 10 m matkalta kvartsi-iskoksia ja kampaleima ja kuoppakoristeinen saviastian reunapala. Maa turpeen alla oli hienoa punaiseksi pаланutta ja ruskeaa hiekkaa. Kiinteitä muinaisjäännöksiä ei alueelta löytynyt.

5. Evijärvi Lahdenkylä Puronvarsi 2
kivikautinen asuinpaikka II

k1. Lahdenkylä
t1. Puronvarsi 6:5
om. Valde Jutila
os. 62540 Vasikka-aho

peruskartta 2314 03 KERTTUANJÄRVI

x = 39-32

y = 67 74

Löydöt: 12668:1 reikäkivi

18712:1-2 M Miettinen inv. 1972

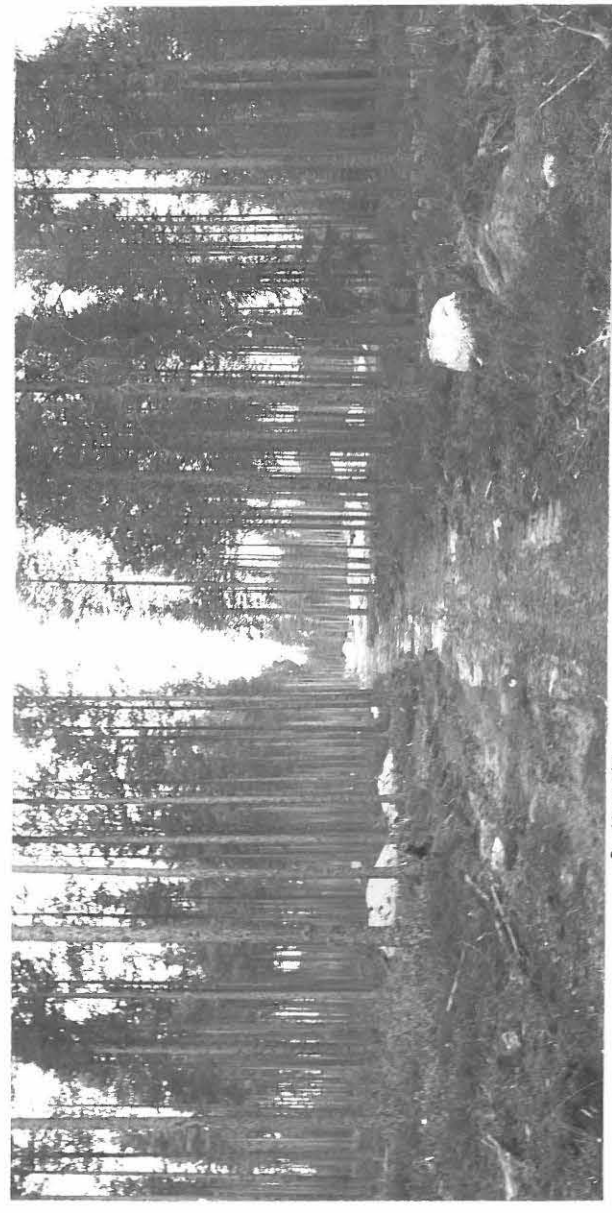
19981:1 K Anttila tark. 1976

Löytöpaikka on Evijärven kirkosta n. 11 km luoteeseen Ähtävänjoen länsipuolella. Matkaa Ähtävänjoelta ja rannalta olevasta Puronvarren talosta on löytöpaikalle itään n. 150 m. Asuinpaikalle Timonen 1 itään on n. 300 m ja kaakkoon Kotilaakson asuinpaikalle on n. 600 m (kartta s. 15).

Inventoinnin yhteydessä v. 1971 poimittiin kvartseja metsän kulmauksesta olevasta ladosta n. 200 m pituiselta ja n. 50 - 60 m levyiseltä alueelta. Maa oli hiekkamaata. Peltoalue viettää aivan loivasti jokeen ja hiekkaisen vyöhykkeen alapuolella on mutamaata (ks. M Miettisen kaiv.kert. 1971).

Kesällä 1976 pelto oli viljelty, joten havainnot voitiin tehdä ainoastaan viljelysmaan ja metsän raja-alueelta. Ladosta n. 20 m alkoi se löytöalue, joka oli n. 50 m pituinen. Paikalta saatiin talteen runsaasti kvartsi-iskoksia.

Evijärvi 76 Jokelankylä Isokangas

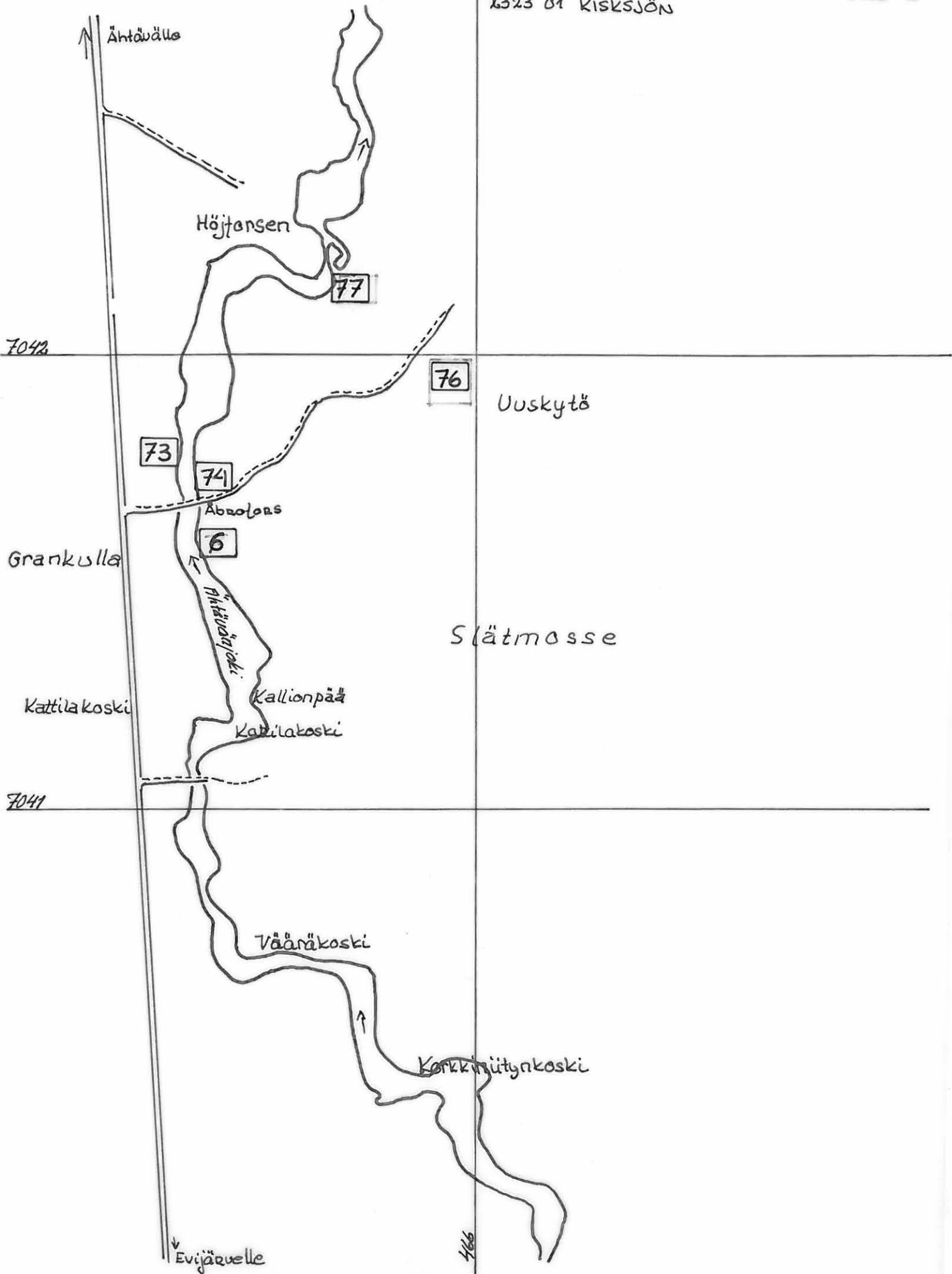

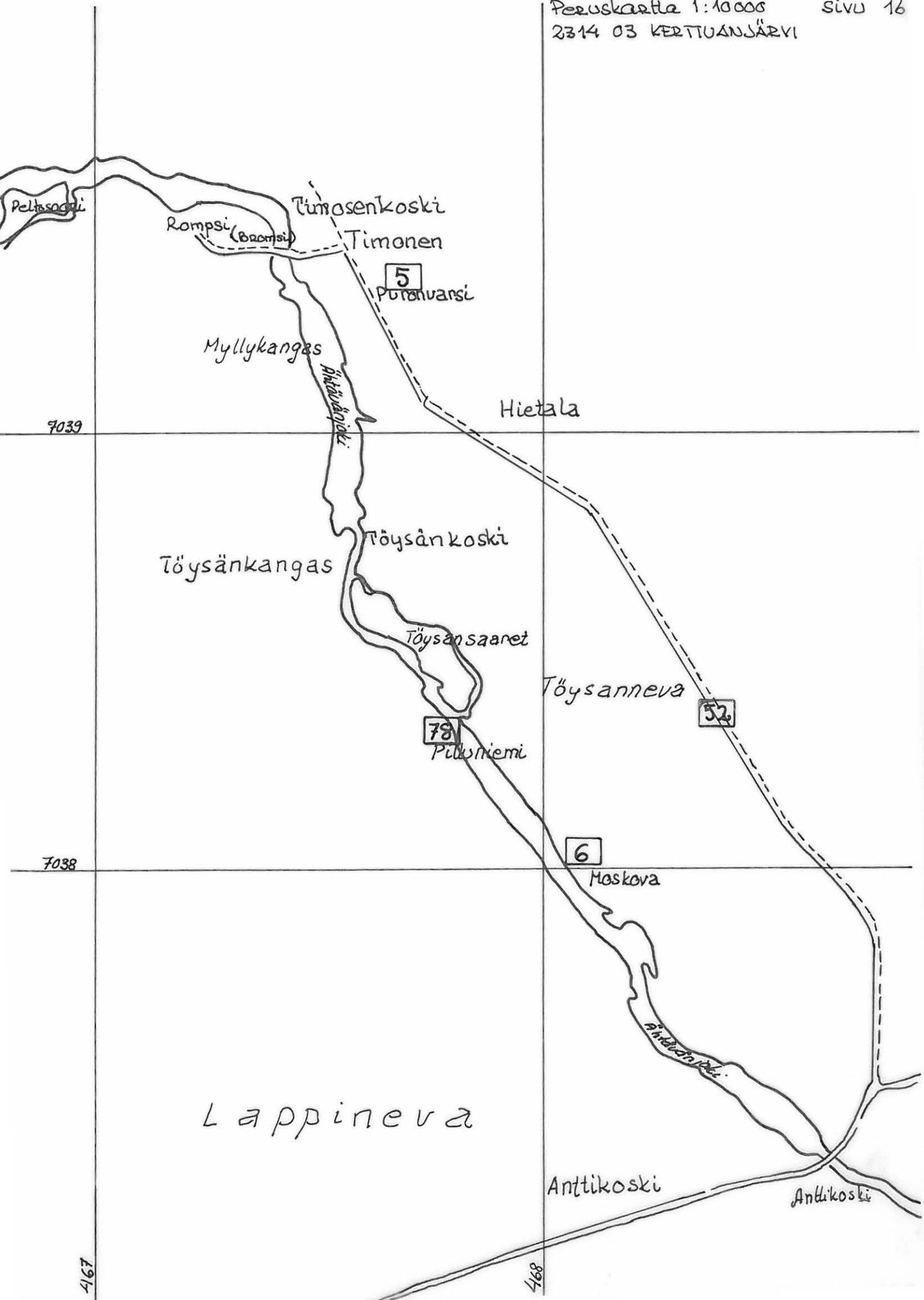
F. 46267

F. 46260

F. 46259

Kivikautinen asuinpaikka. Rovatto kaakosta

Lappineva

467

468